

Motion till riksdagen

1988/89:Sf510

av Lars Werner m. fl. (vpk)

Åtgärder i kampen mot rasism

Rasism, som bygger på en sorts ideologi eller föreställning om att den egna rasen eller folkgruppen p.g.a. biologiska, etniska eller historiska orsaker är överlägsen andra människor, är ovanlig i vårt land.

De organisationer som hävdar att den egna folkgruppens överlägsenhet ger den rätt att förtrycka, utnyttja, kontrollera eller särbehandla andra människor är relativt sett mycket små och obetydliga i vårt land. Tyvärr utesluter inte detta att människor utsätts för omfattande negativ särbehandling eller diskriminering såväl privat som i arbetslivet och kontakten med samhällets institutioner.

Den öppna rasismen och invandrarfientligheten förstärks också av en samhällsekonomisk utveckling med ökade klassklyftor och ökad utslagning av människor. Sedan den s.k. ekonomiska krisen vid 70-talets början har en stor ekonomisk omfördelning ägt rum; från hushållen och den offentliga sektorn till det privata kapitalet, med ökade klassklyftor som följd. Ett allt större antal människor slås ut ur produktionen och blir arbetslösa eller föremål för olika arbetsmarknadsåtgärder, förtidspensionerade, eller hänvisade till lågavlönade serviceyrken.

Så skapas grogrund och gynnsamma förutsättningar för uppkomsten av missnöjesgrupper och fascistinfluerade partier, vilka givetvis underblåser fördomar som främlingsfientlighet och rasism.

Främlingsfientlighetens grunder måste ständigt bekämpas.

Arbetet är centralt i de flesta människors liv. Genom arbetet får man sin utkomst, en del av sin utveckling som människa och en stor del av sin självkänsla. Arbetslivet ger en viktig del av ens sociala identitet och har stor betydelse för de sociala relationerna. Inte minst viktigt är det att invandrarna intar sin rättmätiga plats på arbetsmarknaden. I arbetslivet har invandrare och svenskar en naturlig och mycket viktig kontaktyta. Att invandrarna "gör rätt för sig" genom arbete påverkar också svenskarnas attityder till dem i positiv riktning. Flyktingarna är dessutom Sveriges enda arbetskraftsreserv numera. Arbetslösheten är f.n. låg. Ändå är:

1. arbetslösheten bland utländska medborgare konstant ungefär dubbelt så hög som bland svenska och
2. tiden från det en flykting får uppehålls- och arbetstillstånd till dess han/hon får ett arbete bara ökar

Dessa fakta beror delvis på diskriminering eller på institutionella faktorer som försämrar flyktingarnas möjligheter att ta och behålla arbeten. En orsak är att utländska högre utbildningar inte evalueras med de svenska på ett sådant sätt att det underlättar flyktingens inträde i arbetslivet. Även

välutbildad utländsk arbetskraft får ofta endast okvalificerat arbete till låg betalning. Genom sin låga placering på den sociala rangskalan aktualiseras strukturella spänningar.

Den strukturomvandling som den svenska industrin för närvarande genomgår har även inneburit en ökad yrkesmässig segregation för den okvalificerade arbetskraften, dit större delen av invandrarna hör. På grund av de nya och annorlunda krav som industrin ställer på arbetskraften idag och på grund av försummelser i utbildning, både vad gäller svenskundervisning och i förekommande fall yrkesutbildning, koncentreras invandrarna mer och mer till lågavlönade serviceyrken. Detta medför en ekonomisk, social, men också bostadsmässig segregation, som naturligtvis dels drabbar invandrarna själva men även ökar spänningarna i samhället och ger näring åt invandrarfientlighet.

Vpk anser att invandrarfientlighet och rasistiska tendenser givetvis utgör ett allvarligt hot mot invandrarna och deras barn men även mot de värde- ringar som ligger till grund för den svenska demokratin.

Det krävs åtgärder som främjar allsidiga kontakter i arbetsliv, bostads- områden och t.ex. föreningslivet. Genom sådana kontakter kan förståelse och tolerans mellan de etniska grupperna öka.

Det krävs också åtgärder som syftar till att öka kunskaperna om invand- ringens historiska orsaker, klassmässiga aspekter och inte minst samhällse- konomiska effekter. I en partimotion 1988 hemställde vpk om förslag från regeringen till en dylik information och initiativ till en brett upplagd kam- panj och idédebatt.

Regeringen tillsatte i syfte att bekämpa rasismen en parlamentarisk kom- mission mot rasism och främlingsfientlighet. Denna kommer att presentera sin slutrapport under våren 1989. Med rätt typ av uppföljning skulle denna kunna ge underlag för såväl en informationskampanj som en idédebatt.

Nationalkänsla och patriotism kan genom en enfaldig exploatering ge upphov till nationalchauvinism, fascism och rasism. Det är viktigt att sam- hället, d.v.s. statsmakten, dess verkställande organ och institutioner enty- digt tar avstånd från sådana avarter. Vpk anser att det är helt nödvändigt att arbeta för att få en nationell uppslutning kring de gemensamma värden som utgör grunden för verklig demokrati, såsom medmänsklighet, solidaritet, omtanke, frihet och jämlikhet mellan människor. Det är den innebörden svenskhet ska ha här hemma och internationellt. Det är därför nödvändigt att Sverige uppfyller sina förpliktelser enligt FN:s konvention från 1965 om avskaffande av alla former av rasdiskriminering. Sverige ratificerade kon- ventionen 1971 men har ändå blivit utsatt för kritik på vissa punkter.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställes

1. att riksdagen hos regeringen begär lagförslag mot organiserad rasism i enlighet med FN-konventionen,
2. att riksdagen hos regeringen begär lagförslag så att det blir möj- ligt för diskrimineringsombudsmannen att beivra diskriminering särskilt på arbetsmarknaden,

3. att riksdagen hos regeringen begär att översynen av utlänningslagen skall leda till att den s.k. terroristparagrafen stryks,
4. att riksdagen hos regeringen begär att diskrimineringslagstiftningens effekter kontinuerligt utvärderas i syfte att skärpa rättstillämpningen,
5. att riksdagen hos regeringen begär att kommissionens mot rasism och främlingsfientlighet arbete följs upp genom att permanenta organ får fortsätta de delar av verksamheten som syftat till att stödja antirasistiska krafter.

Mot. 1988/89
Sf510

Stockholm den 20 januari 1989

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Hans Petersson (vpk)

Alexander Chrisopoulos (vpk)

